

Fa növényfuttató rács

Kúszónövényekhez

1. ábra: Fa rácsos támrendszer kúszónövényekhez

Key Data

➤ HELYSZÍN:	Kültér
➤ ZÖLDÍTÉS TÍPUSA:	Függőleges zöldítés, növényfuttató rács
➤ NÖVÉNYZET:	Kúszónövények
➤ KIALAKÍTÁS:	Fa-szerkezet
➤ ÖNTÖZÉS:	Kézi vagy automata

Tartalom

Kúszónövényekhez	1
Főbb adatok	1
Helyszínválasztás	3
Anyagszükséglet	3
Fa rácsszerkezet	3
Ültetés	3
Eszközök	4
Útmutató	4
1. lépés: Alaprajz és méretek	4
2. lépés: Fa rácsszerkezet elkészítése	5
3. lépés: Rácsszerkezet rögzítése	5
4. lépés: Ültetés	6
A növények gondozása, karbantartás	7

Helyszínválasztás

- Határozzuk meg a telepítési terület alapterületét és magasságát
- és a fal maximális méreteit (hossz/szélesség/magasság)
 ☐ **a zöldfal / futtatórács maximális méretéhez** (kb. 20 cm távolságot hagyva az ablakoktól).
- Döntsük el, hogy **talajcsatlakozással** vagy **növényládába** ültetjük a kúszónövényeket.
- Mérjük fel a kitettséget és a fényviszonyokat (pl. árnyékolás)
 ☐ **Fontos a növényválasztás szempontjából.**
- Öntözés:
 - Megoldható a manuális öntözés alkalmazottak bevonásával (intézményi szünet idején is)?
 - Vízcsatlakozás (automatikus öntözéshez)
 - Áramcsatlakozás (automatikus öntözéshez)

Anyagszükséglet

A kúszónövények támasztékaul szolgáló kb. 2 x 3 m fa rácsrendszer kialakításához az alábbi anyagokra van szükség.

A faanyagok esetében javasolt helyben beszerezhető, könnyen megmunkálható tartós faanyagot választani. A fafelület legyen simára gyalult, kezeletlen. Kültérre időjárásálló faanyag javasolt, például a vörösfenyő; beltéri használatra lucfenyő is megfelel.

Újrahasznosított vagy megmaradt faanyagok felhasználására is lehetséges; megfelelő felületkezeléssel és előnyös elrendezéssel (fordítsuk kifelé a faanyag dekoratívabb oldalát) anyagot takaríthatunk meg, használhatunk fel újra.

Fa rácsszerkezet

- **Négyszögléc ~ 50/80 mm ~ 6 m** – falszerkezethez
 - 3 db egyenként 200 cm (függőleges oszlopok)
- **Lécek ~ 48/28 mm ~ 47 m** – rácsszerkezethez
 - 11 db egyenként 200 cm (függőleges lécek)
 - 7 db egyenként 300 cm (vízszintes lécek)
- **Csavarok** [átmérő/hossz mm]
 - 100 db 6/50 mm-es facsavar (a rácshoz)
 - 12 db fali dübel és csavar (a fal típusához illszkedően)
- **Fém** vagy **fa** végzárók a szabadon maradó végfelületek védelmére

Ültetés

- **Kültéri növények:** kúszónövények – támasztékot igénylő növények, mint a csavarodó szárú kúszónövények, indás kúszónövények, futónövények vagy a kordonos/lugasos gyümölcsfák.
- ☐ Vegyük figyelembe az ültetési helyszín kitettségét (fény és hőviszonyok, stb.) valamint a növekedési adottságokat – ne ültessünk léggyökerekkel, tapadókorongokkal, stb. közvetlenül a falra tapadó kúszónövény fajtákat!
- **Kötöződrót** a kúszónövények sodronyrendszerhez történő rögzítéséhez
- **Komposzt** vagy **termőtalaj** (ha talajcsere szükséges)
- **Mulcs** a talajtakaráshoz

Eszközök

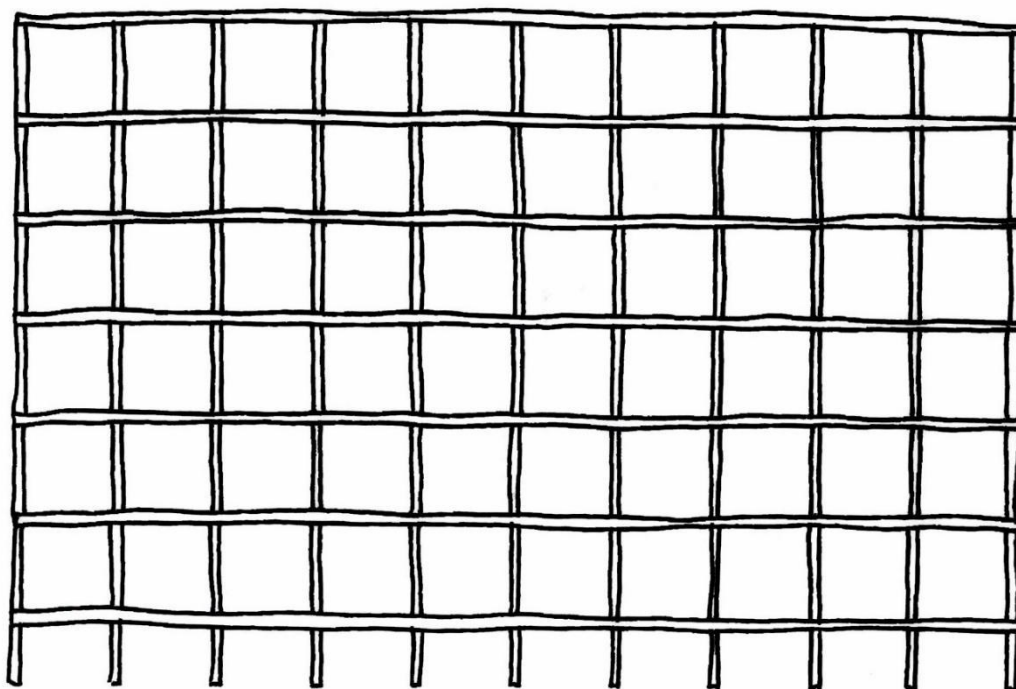
- Mérőszalag, colstok
- Derékszögmérő
- Vízmérték
- Ceruza
- Fűrész: körfűrész vagy gérvágó fűrész
- Ütvefúró + fúrószárak (tiplikhez)
- Porszívó (fűrés után hátramaradó por eltakarításához)
- Akkus csavarozó/fúró + bitkészlet és fafúrók
- Létra
- Öntözőkanna vagy slag

Útmutató

Az anyagok beszerzését követően kezdődhetnek az előkészületek és az összeszerelés.

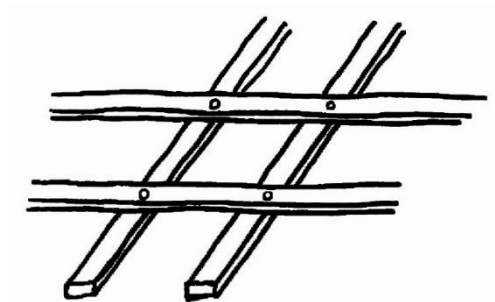
1. lépés: Alaprajz és méretek

A meghatározott (teljes) méretek alapján készítsünk tervet és határozzuk meg az egyes elemek méreteit. Érdemes egy áttekintő listát írni a fa elemek vágási méreteiről és a furatok helyéről. A rácsszerkezet külső mérete kb. 2 × 3 méter. A léctávolság alapvetően kb. 30 cm, de igény szerint akár 50 cm-ig is növelhető.

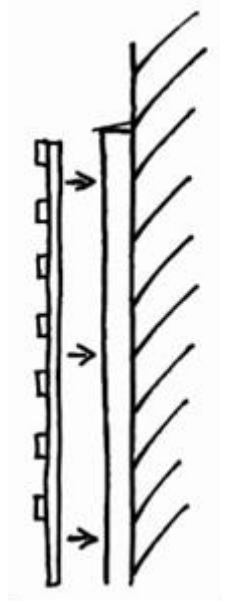
2. ábra: Fa rácsos támrendszer vázlata kb. 2 × 3 m-es méretben, ~30 cm léctávolsággal

2 lépés: A fa rácsrendszer elkészítése

3. ábra: A léceket 90°-os szögben csavarozzuk össze

1. A 300 cm-es vízszintes léceket fektessük a földre, egymással párhuzamosan, kb. 30 cm-es távolságra.
2. Helyezzük rá a két szélső, 200 cm-es függőleges léceket bal és jobb oldalon, valamint a felső él mentén, és rögzítsük csavarozással (szükség esetén előfúrással).
- ☑ **Ellenőrizzük, hogy a szögek pontosan derékszögben álljanak**
3. Helyezzük fel a többi függőleges léceket is, egymással párhuzamosan, kb. 30 cm-es osztással, majd minden metszéspontnál csavarozzuk az elemeket a vízszintes lécekhez (90°-os szögben, szükség esetén előfúrással).

4. ábra: Rögzítés a falhoz

3. lépés: A rácsszerkezet rögzítése

A három négyszögléce (50/80 mm) függőlegesen kell a falra rögzíteni, mindegyiket 4 fali dübellel, egymástól kb. 1,50 m távolságra. A talajtól és az ablakoktól legalább 20 cm-es távolságot tartunk.

1. Készítsünk elő 4 furatot minden faanyagba a tiplik számára.

2. Jelöljük meg a furatok pontos, függőleges helyzetét a falon, majd fúrjuk ki a rögzítőfuratokat
 - ☐ tartjuk a faanyagot a helyén (vízmérték segítségével) és jelöljük meg a pontokat
3. Tisztítsuk ki a falfuratokat, majd helyezzük be a dübeleket és a fali rögzítőelemeket.
4. Emeljük a faoszlopokat a falhoz, és csavarokkal vagy dübelekkel stabilan rögzítsük őket.
5. Miután mindhárom oszlop a helyére került, csavarozzuk fel a kész fa rácsos elemet a falszerkezetre.
6. A felső keresztirányú felületeket fémlemez- vagy fa fedéssel lehet takarni, enyhén lejtős kialakítással.
 - ☐ favédelemhez.

4. lépés: Ültetés

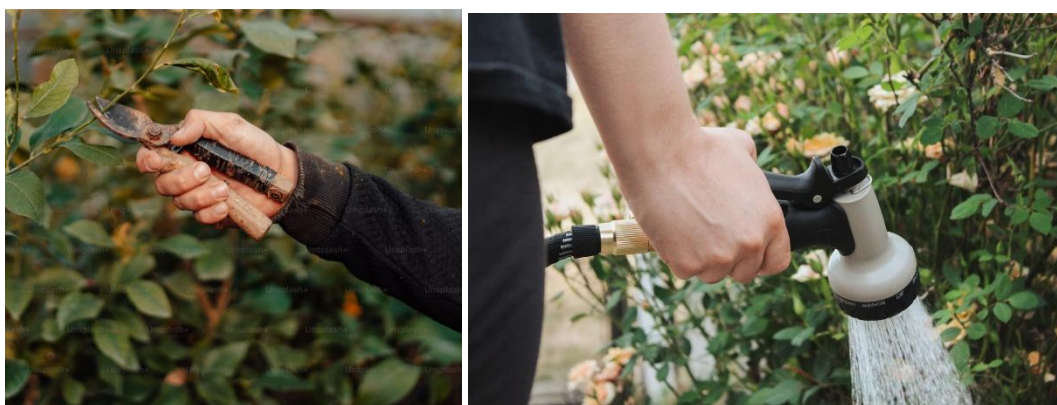
1. Ássuk ki az **ültetőgödrt**, legyen legalább **kétszer akkora**, mint az ültetendő növény gyökérlabdája.
2. Ha a talaj gyenge minőségű, ássunk nagyobb gödrt, és **töltsük** fel virágfölddel, termőtalajjal.
3. Vegyük ki a növényt a cserépből, és enyhén **lazítsuk** meg a gyökereket alulról (ez elősegíti a gyökérszétterjedését).
4. **Ültessük** el a növényt a megfelelő helyre és vegyük körbe földdel, komposzttal.
5. **Tömörítsük** kézzel a földet a növény körül, majd folytassuk a talajjal történő feltöltést.
6. A beültetett részre terítsünk szét kb. **3 cm vastag mulcsréteget**.
7. Rögzítsük a kúszónövényt **megfelelő kötözőanyaggal** a futtatórácshoz.
8. **Alaposan öntözzük meg** a növény(ek)e)t – az ültetőközeg kezdetben nagyobb mennyiségű vizet vesz fel.

5. ábra: Ültetés, öntözés

A növények gondozása, karbantartás

- Napi szintű ellenőrzés ☑ Egészségesek a növények? Működik az öntözőrendszer?
- Növénygondozás a kezdeti időszakban:
 - Öntözés: Kezdetben naponta, majd csökkenthetjük kb. heti 3 alkalomra
☑ Automata csepegtető öntözőrendszer ajánlott
A megfelelő begyökeresedést követően heti 1–3 alkalomra csökkenthető
 - Hajtások vezetése és rögzítése a támrendszerhez
☑ Erőteljes növekedésű, csavarodó kúszónövényeknél (pl. lilaakác) a hajtásokat a tartószerkezettel párhuzamosan rögzítsük (ha szükséges, később lecsavarhatjuk és új irányba vezethetjük el a fiatal hajtásokat).
- Metszés és újratelepítés:
 - Vágjuk vissza a túlnőtt hajtásokat, szükség esetén nyírjuk körbe az ablakokat
 - Vágjuk le a nemkívánatos hajtásokat (pl. ereszcatornák környékén)
 - Az esetlegesen kipusztult növények maradványait távolítsuk el és ültessünk helyükre új töveket.
- Tápanyag-utánpótlás (amennyiben szükséges)
 - Tavasszal friss komposztot forgathatunk a talaj felsőbb rétegeibe.

6. ábra : Növényápolás

7. ábra: Kúszónövények egy gimnázium udvarán (10 m magas)

Az Európai Unió finanszírozásával. A megfogalmazott nézetek és vélemények kizárólag a szerző(k) álláspontját tükrözik, és nem feltétlenül tükrözik az Európai Unió vagy az OeAD-GmbH nézeteit. Sem az Európai Unió, sem a támogatást nyújtó hatóság nem tehető felelőssé értük.